

DEO OPTIMO MAXIMO VNI ET TRINO
VIRGINIQUE DEIPARÆ.

ET SANCTO LVÆ ORTHODOXORVM MEDICORVM PATRONO.

QVÆSTIO MEDICA.
QVOD LIBETARIIS DISPVATIONIBVS MANE DISCVTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM DIE IOVIS IX. IANVARII,

M. GEORGIO IOVDOVN Doctore Medico moderatore.

An Hypercatharsi theriaca?

893.

MEDICAMENTVM purgans, vsus ad curationem morborum præstantissimi, si quale oportet opportunè exhibeatur, quasi præsentis numine, iuvandi celeritate & efficaciam ægros subleuans, manus Deorum nuncupandum. Quæ suâ qualitate molesta sunt euacuat, proindeque soli cacochymia debita: similem trahit humorem proprietate totius substantiæ. Triplex est pro triplici cacochymia differentia, cholagogum, phlegmagogum, melanagogum, à bile, pituita, & humore melancholico: hæmagogum nullum, aut venenum. Quibus purgatio prodest, iis verè & autumno imperanda. In principio morborum quando materia turget, & in eorum declinatione quia humores cocti sunt, remissioraque sunt omnia, locus est purgationi, quæ est in incremento noxia, in vigore funesta, propter vehementiam symptomatum. Prægnantes quadrimestres vique ad septimum mensem, si materia urgeat, purgare licet: ante quartum mensem & post septimum periculosè purgantur: in præscribenda purgatione magis circumspiciendus debet esse Medicus, quàm in decernenda phlebotomia, sanguis pro voluntate sistitur, semel assumptum medicamentum quando & quolibet modo non reponitur. Illa purgatio censenda vitilis, si qualia oportet purgentur: sed ea sola perfecta, quæ post talem euacuationem omnibus symptomatis ægrum liberat.

MIRVM est, ut quod ad hominis sanitatem inuentum est ac præscriptum, nonnunquam in eius damnum & perniciem vertatur. Adeo difficilis est comprehensio iuvantis vnâ cum comprehensione nocentis. Purgatio inutilis, quæ humorem non noxium trahit, & noxium proritatantum nec eliminat; illa molesta, quæ fit vi quadam humores totumque corpus concutiens cum symptomatum exacerbatione. Qui integræ sunt corporis valetudine, medicationes ægrè molestæ ferunt: & sub cane & ante canem difficiles sunt purgationes, imò eodem medicamento corpora purgantur, non purgantur, subiectum non semper eodem modo dispositum: at si eo, quem natum est educere, humor sit fraudatum, in alimentum si illud sit benignum, vel venenum si vehemens, transit: sed exhibitio cathartico vehementiori determinatè hunc vel illum humorem trahente, primo loco euacuabitur humor ille familiaris pharmaco, deinde quod tenuissimum est, minimèque naturæ familiare, postea crassa & naturæ familiaria erumpent, postremo sanguis. Sed turpis est calamitas, medicamento purgante dato, ex nimio alui profluvio hominem interire.

HYPERCATHARSIS estræna ex medicamento purgatio, fit cum post assumptum catharticum, humores naturales & necessarii simul cum noxiis non citra virium iacturam erumpunt, cum torsionibus, cardiogmo, æstu, anxietate, corporisque totius perturbatione, adeo ut spiritui naturæ thesauro vi direpto, virium exolutio & animi defectio superueniant. Illius causæ sunt, ex parte assumentis, excrementorum & vitiosorum humorum ad motum paratissimorum redundantia, retentricis venarum facultatis imbecillitas, orificiorum laxitas, & natura ægri purgationi repugnans: medicamentum autem multis nominibus hunc affectum procreat, vel quod sit maligna & deleteria qualitate præditum, nec ritè præparatum, vel quod excedat eius dosis, vel cum portio eius ventriculo & intestinis adhæret, ora venarum mordendo ac vellicando: causæ externæ sunt, australis, & aquilonia constitutio, quarum hac comprimendo & exprimendo, illa aperiendo, fundendo, & rarefaciendo, humores ad fluxum excitat; largior aquæ potus, olerum efus, & alii qui committi solent errores in sex rerum non naturalium usu. Ab hypercatharsi consilio, & singultus, malum.

PERSEVERANTE hac immodicâ vacatione, pertimescendum est ne insigniori virium prostratione æger in extremam vitæ discrimen perducatur, quapropter sine vllâ morâ ei actum obuiam ire oportet, illorum remedium usu, quæ vel contrario motu, putâ vomitu ex hydrelæo, aquæ tepentis balneo, partium extremarum frictionibus, ligaturis, cucurbitulis ad hypochondria affixis, diureticis, hydroticis, fluentium humorum impetum ab intestinis ad alias partes reuellunt ac deriuant, vel medicamenti ferocientem virtutem frangunt & obtundunt, vel illius portiones ventriculi & intestinorum villis adherentes abluunt, & per alium deiciunt; vel humores incrassant, ineptioresque ad motum reddunt vel retentricem venarum facultatem, orificiorumque intestinorum laxitatem cogendo, & astringendo roborant; vel denique corpus confirmant, animam recreant, exhilarant, totiusque corporis robur refocillant.

SED nullum remedium magis tutum, magisque promptum sedandæ hypercatharsis, theriacâ, quæ antidotus, narcotica quæ ob opium pollet qualitate, simul & virtute alexiteriâ, quam habet à carne viperinâ, aliisque ex quibus componitur simplicibus medicamentis probe electis, ritè præparatis, permixtis, diuque fermentatis, venenosam & molestant pharmacum qualitatem, reprimat, somnum conciliat, dolores lenit, cardiacis, & aromaticis vires recreat, cor reficit, omniumque partium robur adauget; sicque causas omnes fluxus immoderati tollit, certissimumque veræ theriacis signum perthetur, quod cuiuscunque medicamenti vel mochli, operationem remouatur.

Ergo Hypercatharsi theriaca.

340

Proponebat Lutetiæ IOANNES COVSIN Parisinus. A. R. S. H. M. DC. XLII.

DOMINI DOCTORES DISPVATVRI.

M. Iacobus Gauois.
M. Michael Marès.
M. Claudius Breges.

M. Robertus Debonnaire.
M. Marinus Akakis, Profess. Reg.
M. Durandus Franciscus Yon.

M. Hermannus de Launay.
M. Philippus Hardwynus de Saint Jacques.
M. Helias Beda.